

SODBA SODIŠČA (občna seja)

z dne 11. julija 2006*

V zadevi C-432/04,

katere predmet je tožba na podlagi člena 213(2), tretji pododstavek, ES in člena 126(2), tretji pododstavek, AE, vložena 7. oktobra 2004,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata H.-P. Hartvig in J. Currall, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

proti

Édith Cresson, ki jo zastopajo G. Vandersanden, L. Levi in M. Hirsch, odvetniki,

tožena stranka,

* Jezik postopka: francoščina.

ob intervenciji

Francoske republike, ki jo zastopajo E. Belliard in C. Jurgensen, zastopnici, ter G. de Bergues, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

intervenient,

SODIŠČE (občna seja),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, A. Rosas in K. Schiemann, predsedniki senatov, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, sodnika, N. Colneric, sodnica, S. von Bahr (poročevalec), sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Klučka in E. Levits, sodniki,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. novembra 2005,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
23. februarja 2006

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 S svojo tožbo Komisija Evropskih skupnosti predlaga Sodišču, naj ugotovi favoriziranje ali vsaj hudo malomarnost, ki pomeni kršitev obveznosti É. Cresson, predvidenih v členu 213 ES in členu 126 AE, in posledično razglasi, da se É. Cresson delno ali v celoti odvzame pravica do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti.

Pravni okvir

- 2 Člen 213(2) ES predvideva:

„Člani Komisije so pri opravljanju svojih nalog v splošnem interesu Skupnosti popolnoma neodvisni.

Pri opravljanju teh nalog ne smejo zahtevati ali sprejemati nikakršnih navodil od posameznih vlad ali drugih organov. Vzdržati se morajo vseh dejanj, ki so nezdržljiva z njihovimi nalogami. Vsaka država članica se obvezuje, da bo spoštovala to načelo in ne bo poskušala vplivati na člane Komisije pri opravljanju njihovih nalog.

Člani Komisije med svojim mandatom ne smejo opravljati nobene druge poklicne dejavnosti, bodisi pridobitne ali nepridobitne. Ob prevzemu svojih nalog se slovesno obvežejo, da bodo med svojim mandatom in po njegovem izteku spoštovali iz mandata izhajajoče obveznosti, zlasti dolžnost, da bodo po izteku mandata pri sprejemanju določenih imenovanj ali ugodnosti ravnali pošteno in diskretno. Ob kršitvi teh obveznosti lahko Sodišče na predlog Sveta ali Komisije zadevnega člana glede na okoliščine razreši v skladu s členom 216 ali mu odvzame pravico do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti.“

3 Na podlagi člena 216 ES:

„Če katerikoli član Komisije ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje svojih dolžnosti ali če je zagrešil hujšo kršitev, ga lahko Sodišče na predlog Sveta ali Komisije razreši.“

4 Določbe člena 126(2) AE so identične tem iz člena 213(2) ES.

Ureditev v zvezi z gostujočimi znanstveniki

5 Komisija je 19. decembra 1989 sprejela odločbo, ki vsebuje upravna navodila, ki veljajo za gostujoče znanstvenike v okviru nekaterih raziskovalnih programov (v nadaljevanju: odločba o gostujočih znanstvenikih).

- 6 Ta odločba določa zlasti poklicne skupine, ki jim morajo pripadati osebe, ki se jih lahko zaposli kot gostujoče znanstvenike, plačilno lestvico, ki se uporabi, in trajanje pogodb, ki se lahko sklenejo. Prav tako pojasnjuje, da mora gostujoči znanstvenik napisati poročilo o dejavnosti, ki je bila predmet njegovega gostovanja v roku enega meseca po izteku njegove pogodbe.

Dejansko stanje

- 7 Glavna dejstva, takšna, kot izhajajo zlasti iz tožbe, so naslednja.
- 8 É. Cresson je bila članica Komisije od 24. januarja 1995 do 8. septembra 1999. Komisija, ki ji je predsedoval J. Santer, je podala skupinski odstop 16. marca 1999 in ostala na položaju do 8. septembra istega leta. Listnica É. Cresson je obsegala naslednja področja: znanost, raziskave in razvoj, človeške vire, vzgojo, izobraževanje in mladino ter Skupni raziskovalni center (SRC), sektorje, ki so jih, razen SRC, v tistem času pokrivali generalni direktorati (GD) XII, XIII.D in XXII.
- 9 Predstavitev očitkov Komisije zoper É. Cresson ima dva dela: prvi je v povezavi z R. Berthelotom in drugi s T. Riedingerjem.

R. Berthelot

- 10 Ko je É. Cresson nastopila funkcijo, je bil njen kabinet že sestavljen. É. Cresson pa je kljub temu izrazila željo, da se zaposli R. Berthelot, eden od njenih bližnjih znancev, kot „osebni svetovalec“. Iz njegovega *curriculum vitae* izhaja, da je bil *médecin, chirurgien-dentiste de carrière* (zobozdravnik kirurg), *chef de service hospitalier* (vodja bolnišnice) in da je bil poverjenik pri Agence nationale de valorisation de la recherche (Anvar) v obdobju 3 mesecev. Dejansko je bival v občini v bližini mesta Châtellerault (Francija), katerega županja je bila É. Cresson. Zaradi starosti 66 let v obdobju dejstev R. Berthelota ni bilo mogoče zaposliti kot začasnega uslužbenca, da bi delal kot član kabineta komisarja. G. Lamoureux, vodja kabineta É. Cresson, je tej poleg tega pojasnil, da glede na starost R. Berthelota ne vidi nobene možnosti za zadevnega, da bi ga zaposlila Komisija.
- 11 É. Cresson, ki je kljub temu želela, da se R. Berthelota zaposli kot osebnega svetovalca, se je obrnila na upravne službe, da te preučijo pogoje, ob katerih bi bila mogoča zaposlitev zadevne osebe. Uprava je preučevala različne tipe pogodb, zlasti pogodbo svetovalca, ki pa je bila zavrnjena, ker je bila predraga, in pogodbo gostujočega znanstvenika, ki je bila na koncu sprejeta.
- 12 R. Berthelot je bil tako zaposlen kot gostujoči znanstvenik pri GD XII od 1. septembra 1995 za prvotno obdobje šest mesecev. Nato je bilo to obdobje podaljšano do konca februarja 1997. Čeprav zaposlitev kot gostujoči znanstvenik zajema to, da zadevna oseba opravlja naloge bodisi izključno v SRC bodisi v službah, ki se posvečajo raziskavam, je R. Berthelot delal izključno kot osebni svetovalec É. Cresson.

- 13 R. Berthelot, ki ni imel stalne pisarne, je med drugim uporabljal prehodni urad kabineta. Na splošno je prihajal na Komisijo v torek zjutraj in odšel v četrtek zvečer. O svojih dejavnostih je ustno poročal É. Cresson.
- 14 Od meseca aprila 1996 je bilo ob uporabi pravila za preprečevanje prekrivanja mesečno nadomestilo, ki ga je dobival R. Berthelot kot gostujoči znanstvenik, zmanjšano, da bi se upošteval znesek pokojnine, ki jo je dobival v Franciji.
- 15 Kmalu po uporabi tega zmanjšanja so v kabinetu É. Cresson na ime R. Berthelot izdali trinajst potnih nalogov za Châtellerault za obdobje od 23. maja do 21. junija 1996, ki so mu prinesli znesek okrog 6900 EUR. Iz kazenske preiskave, uvedene v Belgiji leta 1999, izhaja, da so se potni nalogi nanašali na fiktivne službene poti.
- 16 Od 1. septembra 1996 je bil R. Berthelot prerazporejen in je prešel iz skupine II v skupino I gostujočih znanstvenikov. Njegovo mesečno plačilo, ki je bilo 4500 EUR, se je zvišalo za okrog 1000 EUR.
- 17 Po izteku pogodbe z GD XII, torej 1. marca 1997, so R. Berthelotu ponudili drugo pogodbo kot gostujočemu znanstveniku pri SRC za obdobje enega leta, ki se je izteklo februarja 1998. Skupno trajanje njegove zaposlitve kot gostujočega znanstvenika je tako znašalo dve leti in pol, čeprav ureditev predvideva trajanje nalog največ v dolžini 24 mesecev.

- 18 Služba za finančni nadzor Komisije je 2. oktobra 1997 ob uporabi odločbe o gostujočih znanstvenikih zaprosila za poročilo o aktivnosti, ki je sledila pogodbi R. Berthelota, ki se je iztekla konec februarja 1997. Po tej odločbi bi R. Berthelot moral napisati tako poročilo po izteku prve pogodbe kot tudi po izteku pogodbe s SRC. Po več pozivih so bila poročila, ki so bila sestavljena iz zbranih dokumentov različnih avtorjev in sestavljena v kabinetu É. Cresson, predana julija 1998.
- 19 R. Berthelot je 31. decembra 1997 zaprosil, naj se njegova pogodba iz zdravstvenih razlogov razveže s tem datumom. Njegovi prošnji je bilo ugodeno.
- 20 É. Cresson se je kljub temu obrnila na vodjo svojega kabineta, naj preuči, ali bi se lahko našla „rešitev“, po njenih uporabljenih besedah, za R. Berthelota od 1. januarja 1998. R. Berthelota se je nameravalo zaposliti kot posebnega svetovalca, vendar je zadnji ta predlog zavrnil.
- 21 R. Berthelot je umrl 2. marca 2000.

T. Riedinger

- 22 T. Riedingerju, ki je *avocat d'affaires* (gospodarski pravnik) in osebni znanec É. Cresson, so službe Komisije ponudile v letu 1995 tri pogodbe, od katerih vsaj dve na izrecno zahtevo É. Cresson.

- 23 Predmet prve pogodbe, ki jo je podpisal generalni direktor SRC, je bil „analiza o izvedljivosti ustanovitve mreže med centri ustvarjalnih enot srednje Evrope in Evropsko skupnostjo“. Ta pogodba je bila povezana z razvojem Institut de prospective technologique (inštitut za tehnične možnosti) iz Sevilje (Španija) in je preučevala poglobitev odnosov z državami srednje Evrope na tem področju.
- 24 Druga pogodba, v višini 10.500 ekujev, je bila „spremljanje É. Cresson v Južno Afriko od 13. do 16. maja 1995 in sestava poročila“. Ta službena pot je bila sestavljena iz dveh delov. Predmet prvega je bila konferenca o informacijski družbi. Drugi pa se je nanašal zlasti na pošiljanje, v okviru „prostovoljne službe“, mladih nemških zdravnikov v Južno Afriko. Navedena službena pot je imela tudi turistični vidik.
- 25 Tretja pogodba se je nanašala na „predhodno študijo o izvedljivosti ustanovitve evropskega inštituta za primerjalno pravo“. Ta inštitut naj bi omogočil boljše razumevanje pravnih problemov, vezanih na področje raziskav, zlasti na področju intelektualne lastnine in patentov.
- 26 Čeprav so službe, za katere je bila odgovorna É. Cresson, sprejele proračunske zaveze za te tri pogodbe, se nobena ni izvedla niti plačala.

Preiskave in uvedeni postopki

- 27 Preiskave je najprej izvedla skupina neodvisnih strokovnjakov, nato Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) in na koncu Preiskovalni in disciplinski urad Komi-

sije (IDOC). Belgijski preiskovalni sodnik je prav tako začel preiskavo in Komisija je uvedla postopek.

Preiskava skupine neodvisnih strokovnjakov

- 28 Skupini neodvisnih strokovnjakov, ustanovljeni 27. januarja 1999 pod pokroviteljstvom Evropskega parlamenta in Komisije, je bilo naloženo, naj sestavi prvo poročilo, da se določi, v kakšnem obsegu je bila Komisija kot celota – ali en oziroma več njenih članov posamično – odgovorna za novejša primera goljufije, slabega upravljanja ali nepotizma, omenjene med parlamentarnimi razpravami.
- 29 S poročilom, podanim 15. marca 1999, je ta odbor glede R. Berthelota sklenil, da gre zagotovo za obstoj favoriziranja.

Preiskave OLAF in IDOC

- 30 Po sklepih skupine neodvisnih strokovnjakov je OLAF opravil preiskave in podal poročilo 23. novembra 1999.
- 31 To poročilo je privedlo do uvedbe več disciplinskih postopkov zoper uradnike in uslužbenca Komisije ter do postopka za vrnitev zneskov, plačanih R. Berthelotu brez pravnega temelja.

32 Generalni direktorat za kadrovske zadeve in administracijo (GD ADMIN), nato IDOC, po ustanovitvi z odločbo z dne 19. februarja 2002, sta začela preiskavo glede T. Riedingerja in dve dodatni preiskavi glede R. Berthelota, eno o vlogi GD XII, drugo pa glede vpletenosti SRC.

33 V teh preiskavah je bilo opravljenih več ducatov zaslišanj in pristojne službe kot tudi N. Kinnock, podpredsednik Komisije, zadolžen za upravno reformo, so večkrat kontaktirali É. Cresson. É. Cresson je predložila svoja stališča z dopisi z dne 24. septembra, 22. oktobra in 17. decembra 2001.

34 GD ADMIN je podal svoje poročilo glede T. Riedingerja 8. avgusta 2001. IDOC je podal poročilo o R. Berthelotu 22. februarja 2002.

Kazenski postopek

35 Po prijavi člana Parlamenta je bil začet kazenski postopek o spisu glede R. Berthelota l. 1999. Komisija je vstopila v postopek zoper É. Cresson v vlogi oškodovanca kot tožilca.

36 Preiskovalni sodnik je obdolžil É. Cresson, uradnike in uslužbence Komisije ponarejanja, uporabe ponarejenih listin, goljufije ali nezakonite zlorabe javnega položaja na podlagi naslednjih treh elementov:

- zaposlitve R. Berthelota kot gostujočega znanstvenika, s katero so se kršila pravila, ki jih je določila Komisija,

- poročil o koncu gostovanja R. Berthelota in

- službenih nalogov in obračunov službenih poti R. Berthelota.

37 V svoji pisni obtožnici, predstavljeni pred Chambre du conseil (zunajrazpravni senat) sodišča Tribunal de première instance de Bruxelles (sodišče prve stopnje iz Bruslja, Belgija), sodiščem, ki mora po koncu preiskave odločiti, ali je treba osebo poslati pred Tribunal correctionnel (kazensko sodišče) ali ne, da se ji tam sodi, je Procureur du Roi (državni tožilec) zavrnil točke obtožnice o prvem elementu, saj je menil, da zaposlitev R. Berthelota ni bila v nasprotju z ureditvijo Skupnosti, in da se določba belgijskega kazenskega zakonika na področju zlorabe javnega položaja ni uporabljala v obdobju preučevanih dejstev za osebe, ki opravljajo javno funkcijo v organizaciji mednarodnega javnega prava. Procureur du Roi je prav tako zavrnil točke obtožnice o drugem elementu iz razloga, da iz spisa, po njegovem mnenju, ni izhajala nobena obtožba zoper É. Cresson. Točke obtožnice o tretjem elementu so bile sprejete, na koncu pa opuščene.

38 S sklepom z dne 30. junija 2004 je Chambre du conseil sodišča Tribunal de première instance de Bruxelles ob seznanitvi z ustno obtožnico Procureur du Roi in z napolitvijo na razloge njegove pisne obtožnice razglasil, da je postopek pred kazenskim sodiščem glede R. Berthelota končan zaradi njegove smrti, in je razglasil ustavitve postopka za preostale obdolžence. Glede É. Cresson je to prvostopenjsko sodišče ugotovilo, da ne obstaja nobena obtožba glede védenja, ki bi ga naj imela o spornih dejstvih glede potnih nalogov R. Berthelota.

Postopek, ki ga je začela Komisija

39 Kolegij komisarjev je 21. januarja 2003 odločil, da na É. Cresson naslovi obvestilo o očitkih, sprejetih zoper zadevno osebo v okviru morebitnega začetka postopka

na podlagi člena 213(2) ES in člena 126(2) AE. Sprejeta je bila tudi odločitev, da se É. Cresson omogoči dostop do njenega spisa in da se jo pozove, naj sporoči svoja stališča.

40 Obvestilo o očitkih, ki so se nanašali na zaposlitev R. Berthelota in na ponudbe pogodb T. Riedingerju, je bilo najprej na voljo É. Cresson 17. marca 2003, nato pa ji je bil iz čisto tehničnih razlogov glede postopka pooblastitve isti dokument z datumom 30. april 2003 poslan 6. maja 2003.

41 Med svetovalci É. Cresson in Komisijo je bila nato izmenjana obsežna korespondenca glede obsega tako uvedenega postopka in dostopa É. Cresson do dokumentov, ki so se ji zdeli ustrezni.

42 É. Cresson je odgovorila na obvestilo o očitkih z dokumentom z dne 30. septembra 2003. V njem zlasti izpodbija pravno podlago za to obvestilo in podredno navaja, da navedeni očitki niso dokazani. Zahteva, naj se ji poleg tega nakaže znesek 50.000 EUR za popravo premoženjske in nepremoženjske škode, utrpelih zaradi uvedbe disciplinskega postopka zoper njo.

43 É. Cresson je Komisija zaslišala na zaslišanju, ki je bilo 30. junija 2004.

44 Komisija je 19. julija 2004 odločila, da zadevo predloži Sodišču.

Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

45 Komisija predlaga Sodišču naj:

- ugotovi, da je É. Cresson kršila obveznosti iz člena 213 ES in člena 126 AE,

- posledično razglasi delen odvzem ali odvzem v celoti pravice do pokojnine in/ali namesto nje odobrenih ugodnosti, dolgovanih É. Cresson; Komisija se prepušča modrosti Sodišča za določitev trajanja in obsega tega odvzema; in

- naloži É. Cresson plačilo stroškov.

46 É. Cresson predlaga naj:

- razglasi tožbo, ki jo je vložila Komisija, za nedopustno,

- podredno, zavrne tožbo kot nezakonito in neutemeljeno,

– odredi Komisiji, naj predloži zapisnik v celoti o razpravah, ki so pripeljale do odločitve, sprejete 19. julija 2004, da se zadeva predloži Sodišču, kot tudi druge listine, ki jih zahteva tožena stranka v svoji zahtevi in potrdilni zahtevi z dne 26. aprila in 5. oktobra 2004, in

– naloži Komisiji plačilo vseh stroškov.

⁴⁷ Republiki Franciji je bila s sklepom predsednika Sodišča z dne 2. junija 2005 dopuščena intervencija v podporo predlogom É. Cresson.

⁴⁸ Sodišče je s sklepom z dne 9. septembra 2005 zavrnilo zahtevo É. Cresson, da se predložijo določeni dokumenti.

Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka

⁴⁹ É. Cresson je z dopisom z dne 30. marca 2006 predlagala Sodišču, naj na podlagi člena 61 svojega poslovnika odredi ponovno odprtje ustnega postopka. Svoj predlog obrazloži s tem, da sklepni predlogi generalnega pravobranilca temeljijo v več pogledih na elementih, o katerih stranke niso razpravljale. Predvsem navaja, da generalni pravobranilec, po eni strani, svoje sklepne predloge omeji le na vidik načel in opredeljuje naravo zadevnega postopka kot „ustavno“ in, po drugi strani, ne razpravlja o dejanskih elementih, ki so sicer nujno potrebni, da bi se odločilo o očitnem ravnanju.

- 50 V tem pogledu je treba opozoriti, da lahko Sodišče po uradni dolžnosti, ali na predlog generalnega pravobranilca, ali tudi na predlog strank odredi ponovno odprtje ustnega postopka v skladu s členom 61 svojega poslovnika, če meni, da zadeva ni dovolj pojasnjena ali da je v zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale (glej zlasti sklep z dne 4. februarja 2000 v zadevi Emesa Sugar, C-17/98, Recueil, str. I-665, točka 18, in sodbo z dne 14. decembra 2004 v zadevi Swedish Match, C-210/03, ZOdl., str. I-11893, točka 25).
- 51 V tem primeru iz predloga za ponovno odprtje ustnega postopka izhaja, da je v resnici komentar sklepnih predlogov generalnega pravobranilca. V tem predlogu ni naveden noben dejanski element niti nobena zakonska določba, na katere se je oprl generalni pravobranilec in o katerih stranke ne bi bile razpravljale. Še več, Sodišče meni, da razpolaga z vsemi potrebnimi elementi, da odloči o zadevi po temelju.
- 52 Posledično je treba po opredelitvi generalnega pravobranilca zavrniti ta predlog za ponovno odprtje ustnega postopka.

Tožba

Uvodne pripombe

- 53 Očitki zoper É. Cresson temeljijo na določbah člena 213 ES in člena 126 AE. Ti določbi sta identični, zato je treba sklicevanja na člen 213 ES razumeti tako, da se nanašajo tudi na člen 126 AE.

54 Ta spor zahteva preučitev naslednjih vprašanj: obseg člena 213(2) ES, spoštovanje postopkovnih pravil in različnih pravic, na katere se sklicuje É. Cresson, zlasti pravice obrambe, posledice kazenskega postopka, obstoj neizpolnitve obveznosti iz člena 213(2) ES in morebitno naložitev sankcije.

55 Ugovor nedopustnosti É. Cresson temelji na več razlogih. Najprej, člen 213 ES v tem primeru ni veljavna pravna podlaga za predložitev zadeve Sodišču. Nato, odločba o ustavitvi postopka Chambre du conseil Tribunal de première instance de Bruxelles naj bi disciplinskemu postopku, ki ga je uvedla Komisija, odvzela predmet in vsebino. Na koncu, pomen dejstev, očitanih É. Cresson, je minimalen.

56 Ti razlogi nedopustnosti so neločljivo povezani z vprašanji o temelju, postavljenimi s sporom in omenjenimi v točki 54 te sodbe. Tako so problemi o pravni podlagi tožbe in domnevnem minimalnem pomenu očitanih dejstev povezani s preučitvijo vprašanj o obsegu člena 213(2) ES in o obstoju neizpolnitve obveznosti iz tega člena. Učinki ustavitve postopka, ki ga je razglasilo kazensko sodišče, ki mu je bila zadeva predložena, spadajo pod vprašanje preučitve posledic kazenskega postopka. O teh razlogih nedopustnosti se torej razpravlja v okviru preučitve zadeve po temelju.

Obseg člena 213(2) ES

Stališča strank

57 Komisija navaja, da se člen 213(2) ES nanaša na kršitev obveznosti članov te institucije, ki izhajajo iz njihovega položaja. Komisar, ki ne bi deloval v splošnem interesu

ali ki bi ravnal na podlagi preudarkov, ki bi jih narekoval osebni ali zasebni interes, finančni ali drug, bi kršil te obveznosti.

- 58 Ę. Cresson se oĉita takšna neizpolnitev obveznosti, zato bi bila predlagano kaznovanje in zahtevana sankcija, kar pomeni delen odvzem ali odvzem v celoti pravice do pokojnine zadevne osebe ali namesto nje odobrenih ugodnosti, pravilno utemeljena na ĉlenu 213(2) ES.
- 59 Ę. Cresson navaja, da ta doloĉba ni pravna podlaga za predložitve zadeve Sodišču.
- 60 Prviĉ, neizpolnitve obveznosti ĉlanov Komisije iz ĉlena 213(2), prvi in drugi pododstavek, ES med mandatom, drugaĉnih kot je sprejetje dodatnih dejavnosti, bi lahko bile, po doloĉbah ĉlena 216 ES, sankcionirane izkljuĉno z odstopom.
- 61 Ker Komisija oĉita Ę. Cresson tako neizpolnitev obveznosti, ne more vložiti te tožbe, da bi jo sankcionirala z odvzemanjem pravice do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti. Taka sankcija naj ne bi bila predvidena s ĉlenom 213(2) ES niti z nobeno drugo doloĉbo prava Skupnosti.
- 62 Drugiĉ, doloĉbe ĉlena 213(2), tretji pododstavek, ES bi se uporabile, kadar ĉlan Komisije ni izpolnil obveznosti ravnati pošteno in diskretno ob sprejemanju doloĉenih dodatnih dejavnosti, bodisi med mandatom bodisi po njegovem izteku. V tem primeru je predvidena sankcija bodisi odstop po uradni dolžnosti pod pogoji,

predvidenimi v členu 216 ES, če se dejavnost opravlja med mandatom člana Komisije, bodisi odvzem pravice do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti, če se dejavnost opravlja po izteku tega mandata.

⁶³ É. Cresson ni bila obdolžena opravljanja dodatnih dejavnosti, zato se določbe člena 213(2), tretji pododstavek, ES zanjo ne uporabijo.

Presoja Sodišča

⁶⁴ Treba je preučiti besedilo člena 213(2) ES, da se preveri, ali je Komisija pravilno izbrala za podlago svoje tožbe to določbo.

⁶⁵ Navedeni odstavek v treh pododstavkih določa glavne obveznosti in prepovedi članov Komisije.

⁶⁶ Prvi pododstavek zahteva, da so navedeni člani pri opravljanju svojih nalog v splošnem interesu Skupnosti popolnoma neodvisni.

⁶⁷ Drugi pododstavek pojasnjuje to neodvisnost z označbo, da jo mora opravljati glede vseh vlad ali drugih organov.

68 Najprej, tretji pododstavek prepoveduje članom Komisije opravljanje vseh drugih dejavnosti vzporedno z njihovimi nalogami.

69 Ta pododstavek nato na splošno pojasnjuje način, na katerega morajo člani Komisije opravljati naloge. Spoštovati morajo obveznosti, ki izhajajo iz njihovega položaja člana Komisije. Te vsebujejo zlasti dolžnost, da bodo po izteku mandata pri sprejemanju določenih imenovanj ali ugodnosti ravnali pošteno in diskretno. Ta tip dolžnosti je omenjen le kot primer, saj se obveznosti iz navedenega pododstavka ne morejo, v nasprotju s tem, kar zatrjuje É. Cresson, omejiti na prepoved kumuliranja dejavnosti med mandatom člana Komisije in na dolžnost ravnati pošteno in diskretno pri sprejemanju imenovanj po izteku tega mandata.

70 Nič v tretjem pododstavku ne omejuje pojma „obveznosti, ki izhajajo iz njihovega položaja“, zato ga je treba razumeti široko. Dejansko, ob upoštevanju velikih odgovornosti, ki so jim zaupane, je potrebno, kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 74 sklepnih predlogov, da člani Komisije spoštujejo najstrožja pravila glede vedenja. Treba je torej razumeti navedeni pojem, kot da vsebuje, poleg obveznosti ravnati pošteno in diskretno, izrecno omenjenih v členu 213(2), tretji pododstavek, ES, skupek dolžnosti, ki izhajajo iz položaja člana Komisije, med katerimi je navedena tudi obveznost, določena v členu 213(2), prvi pododstavek, ES, ravnati popolnoma neodvisno in v splošnem interesu Skupnosti.

71 Člani Komisije morajo tako v vsakem trenutku splošni interes Skupnosti postaviti ne le nad nacionalne interese, ampak tudi nad osebne.

- 72 Čeprav morajo člani Komisije tako skrbeti, da se obnašajo vzorno, pa vendarle iz tega ne izhaja, da se najmanjše odstopanje od teh pravil lahko kaznuje iz naslova člena 213(2) ES. Zahteva se obstoj določene stopnje resnosti neizpolnitve obveznosti.
- 73 Sodišče lahko na podlagi člena 213(2), tretji pododstavek, ES izreče sankcijo v primeru kršitve obveznosti, ki izhajajo iz položaja člana Komisije, ki je razrešitev po uradni dolžnosti ali odvzem pravice do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti. Ta razrešitev se lahko uporabi le v primeru neizpolnitve obveznosti, opravljene in preganjane, ko zadevni član Komisije še opravlja naloge. Nasprotno se odvzem pravice do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti lahko uporabi, če pride do neizpolnitev obveznosti med mandatom ali po izteku mandata. Ob neobstoju pojasnitve obsega odvzema pravice do pokojnine ali drugih ugodnosti, je Sodišče prosto, da izreče njen delen odvzem ali odvzem v celoti, glede na stopnjo resnosti neizpolnitve obveznosti.
- 74 Tako in v nasprotju s tem, kar zatrjuje É. Cresson, okoliščina, da se je mandat člana Komisije iztekel in da se razrešitev zadevne osebe po uradni dolžnosti ne more več izreči, ne more biti ovira pri tem, da bi se zadevnega člana Komisije sankcioniralo za neizpolnitev obveznosti, do katere je prišlo med mandatom, vendar odkrito ali ugotovljeno po njegovem izteku.
- 75 Iz tega izhaja, da je člen 213(2) ES, na katerem temelji predložitev zadeve Sodišču v tej zadevi, da bi se ugotovilo, da je É. Cresson kršila obveznosti iz naslova te določbe in da se ji delno ali v celoti odvzame pravica do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti, pravilna pravna podlaga.

Spoštovanje postopkovnih pravil in različnih pravic, na katere se sklicuje É. Cresson, in zlasti pravic obrambe

Stališča É. Cresson

- 76 Po mnenju É. Cresson postopkovna pravila in različne pravice, zlasti pravica do obrambe, niso bile spoštovane. Iz tega naj bi izhajalo, da sta tako zakonitost upravnega postopka pred Komisijo kot tudi sodni postopek pred Sodiščem prizadeta zaradi tega in da bi moralo Sodišče razglasiti tožbo za nedopustno.

– Neprijetnost

- 77 Po mnenju É. Cresson je H. Reichenbach, generalni direktor za kadrovske zadeve in administracijo, kot Organ, pristojen za imenovanja, (OPI) začel upravno preiskavo po krivici na podlagi poročila IDOC. É. Cresson meni, da ta generalni direktor ni bil pristojen, da odloči o začetku postopka, za kar je, glede na okoliščine primera, pristojen kolegij komisarjev.

– Nespoštovanje razumnih rokov

- 78 É. Cresson navaja, da je uvedba disciplinskega postopka v l. 2003, torej sedem let po dejstvih, ki jih je sprejela Komisija, nesprejemljiva zlasti ob upoštevanju obstoja različnih poročil o očitanih dejstvih, ki so na razpolago že dolgo, in preprostosti zadeve.

– Nezakonito kopičenje nalog Komisije

79 É. Cresson navaja, da je Komisija kopičila več nalog, ki bi morale ostati ločene.

80 Po mnenju É. Cresson naj bi ta institucija ne le prevzela vlogo disciplinskega organa, temveč naj bi prav tako ravnala kot „preiskovalni sodnik“ s tem, ko je posredovala belgijskemu preiskovalnemu sodniku informacije, ki bi lahko povzročile njeno krivdo, s plačilom več preiskav in z uvedbo disciplinskega postopka zoper njo. Med drugim naj bi prevzela nase vlogo tožilke s tem, ko je odločila, da zadevo predloži Sodišču.

81 To kopičenje nalog naj bi ogrozilo pravico do pravičnega sojenja.

– Izvajanje pritiskov na Komisijo

82 Po mnenju É. Cresson naj bi Parlament izvajal pritiske na Komisijo, ki jim je ta podlegla. Komisija naj tako ne bi izpolnila svoje dolžnosti neodvisnosti, in to v škodo É. Cresson.

– Različne kršitve postopka

83 É. Cresson navaja, da so bile storjene številne kršitve pravil, določenih v odločbi z dne 19. februarja 2002 o ustanovitvi IDOC. Preiskovalci za ta urad naj ne bi bili sestavljeni

le iz osebja IDOC, ampak tudi iz uradnikov drugih služb Komisije. Poročila IDOC naj ne bi določila individualnih odgovornosti in naj ne bi niti vsebovala priporočil niti zaključkov. Medtem ko bi morala biti vloga IDOC podredna glede na vlogo OLAF v tem smislu, da bi moral OLAF v prvi vrsti opraviti upravno preiskavo in jo dopolniti v primeru goljufije, korupcije ali vsakega drugega nezakonitega dejanja, ki škodi finančnim interesom Skupnosti, naj bi IDOC opravil dodatne upravne preiskave, ne da bi bilo to pravilo spoštovano. É. Cresson dodaja, da naj ne bi bila pravilno obveščena niti zaslišana med temi preiskavami. Zlasti naj ne bi bila obveščena, da bi bil lahko zoper njo uveden postopek, poročila upravnih preiskav glede R. Berthelota in T. Riedingerja ji niso bila vročena in naj ne bi imela možnosti, da bi predstavila svoja stališča.

84 É. Cresson poleg tega navaja, da naj bi prišlo do prekrivanja več disciplinskih postopkov, uvedenih zoper več uradnikov Komisije, vpletenih v zaposlitev R. Berthelota. Sama naj ne bi bila pravilno obveščena o izidu teh postopkov, ne glede na njihove posledice za njeno zadevo. Na koncu, preiskovalci IDOC, zadolženi za spis R. Berthelota, naj bi prekoračili svoja pooblastila s tem, da so ob tej priložnosti postavljali vprašanja glede spisa T. Riedingerja.

85 Glede preiskav OLAF naj spisi, dani na razpolago É. Cresson, ne bi vsebovali zahtevanih pooblastil za vse uslužbenke, ki so sodelovali pri teh preiskavah. Še več, manjkala naj bi pooblastila, potrebna za vsako posredovanje preiskovalcev. Po mnenju É. Cresson naj bi nepravilnosti posredovanj OLAF povzročile nepravilnost upravnih preiskav, ki so privedle do poročila z dne 22. februarja 2002 v spisu R. Berthelota.

– Neobstoj dostopa do dvostopenjskega sodnega varstva

- ⁸⁶ É. Cresson navaja, da je najhujša težava neobstoj dostopa do dvostopenjskega sodnega varstva. V primeru, ko bi Sodišče odločilo, da se ji naloži sankcija, É. Cresson ne bi imela na voljo nobenega pravnega sredstva. Poudarja, da uradnik Evropskih skupnosti uživa veliko širše varstvo, kot pa je to, ki je predvideno za člane Komisije, tako v stopnji upravnega postopka kot v sodnem postopku. Tak uradnik lahko zlasti izpodbija odločbo OPI pred Sodiščem prve stopnje Evropskih skupnosti, nato pa vloži pritožbo na Sodišču. Neobstoj možnosti, da se izpodbija odločba Sodišča, naj bi bila kršitev temeljnih pravic.

Presoja Sodišča

- ⁸⁷ Glede prvega tožbenega razloga obrambe É. Cresson, ki temelji na domnevni nepristojnosti generalnega direktorja za kadrovske zadeve in administracijo za začetek upravnih preiskav na podlagi poročil IDOC in začetek upravnega postopka, je, prvič, treba ugotoviti, kot je Komisija pravilno navedla, da so bile zadevne preiskave začete pred ustanovitvijo IDOC.
- ⁸⁸ Drugič, začetek upravnega postopka se je udejanjil s tem, da je bilo É. Cresson poslano obvestilo o očitkih. Vendar o tem obvestilu ni odločil generalni direktor za kadrovske zadeve in administracijo, ampak sama Komisija. Torej je ta tista, in ne ta generalni direktor, ki je začela upravni postopek.

89 Iz tega izhaja, da prvi tožbeni razlog obrambe ni utemeljen.

90 Glede tožbe, predvidene v členu 213(2) ES, ni s to določbo določen noben poseben rok. Zato roki, ki jih ima na razpolago Komisija v tem okviru, niso neomejeni. Ob neobstoju določb glede tega je ta institucija vezana, da ne sme zavlačevati v nedogled izvrševanja svojih pristojnosti, da se spoštuje temeljna zahteva po pravni varnosti (glej sodbi z dne 24. septembra 2002 v združenih zadevah Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, C-74/00 P in C-75/00 P, Recueil, str. I-7869, točka 140, in z dne 23. februarja 2006 v združenih zadevah Atzeni in drugi, C-346/03 in C-529/03, ZOdl., str. I-1875, točka 61) in da se ne povečajo težave toženih strank za izpodbijanje trditev Komisije, in da se tako ne kršijo pravice obrambe (glej v tem smislu sodbo z dne 16. maja 1991 v zadevi Komisija proti Nizozemski, C-96/89, Recueil, str. 2461, točka 16).

91 V tem primeru očitana dejstva segajo v leto 1995, R. Berthelot je bil namreč zaposlen v septembru in T. Riedingerju so bile istega leta ponujene pogodbe. Prvo poročilo preiskav, sestavljeno o tej stvari, je bilo delo Skupine neodvisnih strokovnjakov in nosi datum marec 1999. Poročila o preiskavah sta nato predložila OLAF in IDOC med l. 1999 in l. 2002. Komisija je čakala na predložitev teh zadnjih poročil, preden je začela postopek zoper É. Cresson.

92 Komisija je menila, da je nujno, da je še posebej previdna, saj člen 213(2) ES še nikoli ni bil uporabljen za začetek postopka zoper člana Komisije zaradi njegovega ravnanja med mandatom. V teh okoliščinah odločitev v januarju 2003 o začetku upravnega postopka glede É. Cresson, s tem da je bilo poslano obvestilo o očitkih in posredovano to obvestilo zadevni osebi v maju tega istega leta, ni nerazumna. Še več, É. Cresson

ni predstavila takih elementov, ki bi dokazali, da je trajanje postopka pred Komisijo imelo učinek na način na katerega je organizirala svojo obrambo.

93 É. Cresson očita Komisiji, da je kopičila več nalog, ki naj bi spadale k različnim organom, in da je tako ogrozila pravico do poštenega sojenja. Po mnenju É. Cresson naj bi to kopičenje nalog Komisije tej onemogočilo, da bi bila dovolj nepristranska v vlogi disciplinskega organa.

94 Ta tožbeni razlog je lahko le zavrjen, saj Komisija nima pooblastil, da bi lahko ugotovila neizpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz položaja člana Komisije. Iz določb člena 213(2) ES izhaja, da Komisija lahko predloži zadevo Sodišču samo v primeru domnevne neizpolnitve obveznosti člana Komisije. Sodišče je tisto, ki ugotovi, ali je član Komisije morebiti kršil obveznosti, ki izhajajo iz njegovega položaja, in mu naloži sankcijo.

95 Naslednji tožbeni razlog glede pritiskov, ki naj bi jih Parlament izvajal na Komisijo in ki naj bi ji preprečili, da ravna nepristransko, prav tako ni utemeljen.

96 Dejansko je, ne glede na pritiske, ki bi jim bila Komisija eventualno podvržena, Sodišče tisto, ki rzsodi v zadevi s tem, da se opre na skupek listin spisa, ki so jih vložili pri njem.

97 Posledično zatrjevanje, da so bili izvajani pritiski na Komisijo, ni učinkovit argument.

- 98 S stališči É. Cresson, ki se nanašajo na različne kršitve postopkovnih pravil in na ogrožitev pravice do dvostopenjskega sodnega varstva, se želi dokazati obstoj nepravilnosti ali postopkovnih pomanjkljivosti, ki še zlasti vplivajo na pravice obrambe, ki so take, da ogrozijo predmet spora pred Sodiščem in preučitev zadeve s strani zadnjega.
- 99 É. Cresson se najprej sklicuje na kršitve pravil, določenih v odločbi z dne 19. februarja 2002 o ustanovitvi IDOC. Zadevne upravne preiskave naj ne bi bile opravljene ob spoštovanju teh pravil.
- 100 Vendar je treba ugotoviti, da so se te preiskave začele in skoraj v celoti odvile pred ustanovitvijo IDOC. Opravljene upravne preiskave glede T. Riedingerja so bile končane pred tem datumom, saj so privedle do poročila, podanega 8. avgusta 2001. Preiskave glede R. Berthelota so se končale s poročilom, podanim tri dni po datumu ustanovitve IDOC, kar pomeni 22. februarja 2002.
- 101 É. Cresson prav tako oporeka veljavnost preiskav OLAF, na katere sta se oprla GD ADMIN in nato IDOC za izvedbo dodatnih upravnih preiskav.
- 102 V tem pogledu, ne da bi bilo treba preučiti zatrjevanja É. Cresson o formalnih nepravilnostih v preiskovalnem postopku OLAF, je treba ugotoviti, da je GD ADMIN izvedel preiskave in pripravil poročila na neodvisen način in da je ta prevzel IDOC, ko je bil ustanovljen. Podlaga za obvestilo o očitkih so bila ta poročila, in ne poročila, ki bi jih lahko sestavil OLAF.

- 103 Nato se postavlja vprašanje, ali so bile, kljub neobstoju podrobnih pravil, ki urejajo tožbo iz člena 213(2) ES, spoštovane pravice obrambe.
- 104 Treba je opozoriti, da je spoštovanje pravic obrambe v vsakem postopku, začetem zoper osebo, ki bi lahko privedel do akta, ki posega v njen položaj, temeljno načelo prava Skupnosti in mora biti zagotovljeno tudi ob neobstoju vsake ureditve glede zadevnega postopka. Po ustaljeni sodni praksi spoštovanje pravic obrambe zahteva, da je osebi, zoper katero je Komisija začela upravni postopek, dana možnost, da med tem postopkom primerno sporoči svoje stališče o resničnosti in ustreznosti dejstev in zatrjevanih okoliščin ter o dokumentih, ki jih je sprejela Komisija v podporo svojemu zatrjevanju glede obstoja kršitve prava Skupnosti (glej sodbo z dne 10. julija 1986 v zadevi Belgija proti Komisiji, 234/84, Recueil, str. 2263, točka 27).
- 105 Posledično je treba preveriti, ali je bila É. Cresson dovolj zgodaj obveščena o očitkih, ki se ji očitajo, in ali je imela možnost biti slišana.
- 106 Pred postopkom, začetim zoper É. Cresson na podlagi člena 213(2) ES, je Komisija začela upravni postopek na podlagi predhodnih upravnih preiskav.
- 107 Iz spisa, predloženega Sodišču izhaja, da so É. Cresson med upravnimi preiskavami večkrat kontaktirale pristojne službe in, da je predložila svoja stališča z dopisi 24. septembra, 22. oktobra in 17. decembra 2001.

- 108 Upravni postopek se je začel tako, da je bilo É. Cresson 6. maja 2003 poslano obvestilo o očitkih. Imela je dostop do svojega spisa in je bila pozvana, naj predloži stališča. Na razpolago je imela rok, daljši od štirih mesecev, da odgovori na to obvestilo. É. Cresson je predložila stališča pisno 30. septembra 2003 in ustno 30. junija 2004. Komisija je odločila, da predloži zadevo Sodišču 19. julija 2004.
- 109 Potek upravnega postopka ne razkrije nobenega takega elementa, da bi ogrozil pravice obrambe.
- 110 Nasprotno, zdi se, da je s tem, da je bilo É. Cresson poslano obvestilo o očitkih, ki povzema skupek očitanih dejanj in pravno analizo teh dejanj, da ji je bil omogočen dostop do njenega spisa, s tem, da se jo je pozvalo, naj predloži stališča v roku dveh mesecev, in z njenim zaslišanjem, Komisija sledila postopku, ki spoštuje pravice obrambe.
- 111 Glede postopka, začetega pred Sodiščem, É. Cresson zatrjuje, da ne bo imela nobenega pravnega sredstva v primeru odločbe Sodišča, s katero se ji naloži sankcija. Meni, da ta neobstoj pravnega sredstva pomeni grožnjo temeljnim pravicam obrambe in pravicam do učinkovitega sodnega varstva. Poudarja, da pa nasprotno evropski uradnik lahko izpodbija odločbo OPI pred Sodiščem prve stopnje in nato vloži pritožbo na Sodišču.
- 112 V tem oziru je pomembno omeniti člen 2(1) Protokola št. 7 Evropske Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950, po katerem ima vsakdo, ki ga je sodišče obsodilo zaradi kaznivega dejanja, pravico, da se sodna odločba o krivdi in o kazni preizkusi pred višjim sodiščem. Domnevajmo celo,

da se ta določba uporabi v primeru postopka, ki temelji na členu 213(2) ES; zadostuje, da se opozori, da se po členu 2(2) tega protokola ta pravica lahko izjemoma omeji, če je prizadetemu na prvi stopnji sodilo najvišje sodišče.

- 113 Iz tega izhaja, da nemožnost, da se vloži pravno sredstvo zoper odločbo Sodišča, sploh ni taka neizpolnitev, da bi ogrozila pravice članov Komisije do učinkovitega sodnega varstva, in v tem primeru ne dopusti, da je predložitev zadeve Sodišču neveljavna.
- 114 Iz navedenih preudarkov izhaja, da je treba skupek tožbenih razlogov, ki jih je É. Cresson navedla v odgovoru na tožbo glede postopkovnih vprašanj in spoštovanja različnih pravic, zlasti pravic obrambe, zavrniti.

Posledice kazenskega postopka

Stališča strank

- 115 É. Cresson navaja, da je Komisija vstopila v kazenski postopek v vlogi oškodovanca kot tožilca, zato se uporabi pravilo, po katerem „kazenski postopek zavira disciplinski postopek“. Iz tega bi izhajalo, da se v primeru narave očitanih dejstev v okviru kazenskega in disciplinskega postopka ugotovitve kazenskega sodišča vsiljujejo disciplinskemu organom. To pravilo naj bi izhajalo iz sodbe Sodišča prve stopnje z dne 10. junija 2004 v zadevi François proti Komisiji (T-307/01, ZOdl., str. II-1669, točke od 73 do 75). V tem primeru naj bi imelo naravo očitanih dejstev v obeh postopkih, kar

pomeni predvsem kršitev ureditve glede zaposlovanja in delovnih pogojev R. Berthelota, ki ogrožajo splošni interes Skupnosti.

- 116 É. Cresson navaja, da je Chambre du conseil Tribunal de première instance de Bruxelles razglasil ustavitev postopka pred prvostopenjskim sodiščem po tem, ko se je seznanil s stališči Procureur du Roi, po katerih bodisi zatrjevana dejstva niso resnična bodisi sodelovanje É. Cresson pri teh dejstvih ni bilo dokazano. Ta odločba o ustavitvi postopka naj bi dejanju Komisije odvzela predmet in vsebino.
- 117 Komisija prav tako meni, da se pravilo „kazenski postopek zavira disciplinski postopek“ uporabi v pravu Skupnosti, vendar iz tega potegne drugačne sklepe. Iz tega naj bi izhajalo, po eni strani, da ko je uveden disciplinski postopek vzporedno s kazenskim postopkom na podlagi istih dejstev, bi bilo treba disciplinski postopek prekiniti zaradi čakanja na izid kazenskega postopka, in po drugi strani, da je disciplinski organ vezan na ugotovitve kazenskega sodnika glede dejanskega stanja. Vendar pa so v tem primeru očitana dejstva v kazenskem postopku in ta, očitana v disciplinskem postopku, različna. Kazenski sodnik naj bi preučil morebitno krivdo É. Cresson, ki temelji zlasti na goljufiji in poneverbi finančnih sredstev. Sodišče bi moralo preveriti, ali je zadevna oseba kršila obveznosti, ki izhajajo iz njenega položaja, ki dokazujejo favoriziranje ali hudo malomarnost. Posledično Sodišče ni vezano z ugotovitvami kazenskega sodnika niti z odločbo o ustavitvi postopka, ki jo je razglasil.

Presoja Sodišča

- 118 Treba je opozoriti, da disciplinski postopki glede uradnikov ali uslužbencev Skupnosti, kot so ti, ki so privedli do zgoraj navedene sodbe François proti Komisiji, in postopki glede člana Komisije niso podvrženi istim pravilom. Prve urejajo Kadrovske predpise uradnikov Evropskih skupnosti, druge pa samostojen postopek

na podlagi člena 213(2) ES. Posledično se rešitve, ki se nanašajo na prve, ne morejo nujno uporabiti tudi za zadnje.

119 Glede É. Cresson je kazenski postopek privedel v letih od 1999 do 2004 do preučitve očitkov, ki se ji očitajo.

120 Kolikor se ugotovitve v tem postopku nanašajo na enaka dejanja, kot so ta, ki se preučujejo v okviru postopka iz člena 213(2) ES, in so te ugotovitve vložene v spis, predložen Sodišču, jih to lahko upošteva v preučitvi dejanj, očitanih É. Cresson na podlagi navedenega člena.

121 Sodišče pa kljub temu ni vezano na pravno opredelitev dejanj, opravljeno v kazenskem postopku, in v okviru svoje proste presoje razišče, ali so očitana dejanja v okviru postopka, ki temelji na členu 213(2) ES, neizpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz položaja člana Komisije.

122 Odločba Chambre du conseil Tribunal de première instance de Bruxelles, ki ugotavlja neobstoj obtožb zoper É. Cresson, ne zavezuje Sodišča.

123 Glede edine točke obtožnice, ki jo je sprva sprejel Procureur du Roi, to je te o potnih nalogih glede fiktivnih službenih poti na ime R. Berthelota, Sodišče lahko upošteva ugotovitve, ki izhajajo iz kazenskih preiskav, ki jih povzema Procureur du Roi v obtožnici, ne da bi ga zavezovale.

124 Glede zaposlitve R. Berthelota, ugotovitve, ki so navedene v obtožnici Procureur du Roi, po katerih je, po eni strani, *curriculum vitae* R. Berthelota primerljiv s temi drugih gostujočih znanstvenikov, ki jih je zaposlila Komisija, in, po drugi strani, osebja služb Komisije, ki je običajno napoteno v kabinete članov institucije ali dodano k uradni kvoti kabinetov, so prav tako ustrezne in jih Sodišče lahko upošteva.

125 Nasprotno, zaključek Procureur du Roi iz teh elementov, kar pomeni, da je bila zaposlitev R. Berthelota pravilna v tem smislu, da ni kršila nobenega pravila, ki ga je določila Komisija, pomeni presojo dejstev. Ta presoja temelji na preučitvi in razlagi pravil Skupnosti, zlasti na področju zaposlovanja gostujočih znanstvenikov, ki ne zavezuje Sodišča.

Obstoj neizpolnitve obveznosti iz člena 213(2) ES

Stališča strank

126 Po mnenju Komisije iz spisov glede R. Berthelota in T. Riedingerja izhaja, da je É. Cresson kršila obveznosti, ki izhajajo iz položaja člana Komisije, kar dokazuje favoriziranje ali hude malomarnosti.

127 É. Cresson se sklicuje na pravilnost zaposlitve R. Berthelota in poudarja, da je to zaposlitev opravila uprava. Članu Komisije ni treba biti obveščen o vseh upravnih vidikih zaposlitve. Spis T. Riedingerja naj bi bil prazen.

Presoja Sodišča

128 Treba je ločeno preučiti spisa R. Berthelota in T. Riedingerja, predstavljena v točkah od 10 do 26 te sodbe.

– Zaposlitev in pogoji zaposlitve R. Berthelota

129 Postavlja se vprašanje, ali so zaposlitev in pogoji zaposlitve R. Berthelota kot gostujočega znanstvenika, da bi opravljal naloge osebnega svetovalca É. Cresson, neizpolnitev obveznosti zadnje, ki izhajajo iz njenega položaja članice Komisije.

130 Član Komisije ima na razpolago kabinet, sestavljen iz sodelavcev, ki so njegovi osebni svetovalci. Zaposlitev teh sodelavcev se opravi *intuitu personae*, kar pomeni na način, ki pušča široko presojo, zadevne osebe pa so izbrane tako zaradi poklicnih in moralnih kvalitete kot tudi zaradi sposobnosti, da se prilagodijo delovnim metodam, značilnim za zadevnega komisarja, in tem njegovega kabineta v celoti.

131 Poleg članov svojega kabineta ima komisar na razpolago še druge človeške vire. Zlasti se lahko opre na osebje služb Komisije, se obrne za pomoč na strokovnjake ali

zaupa naloge določenim osebam za omejena obdobja, s tem da se ravna po posebnih pravilih.

132 V tem primeru je ugotovljeno, da R. Berthelot ni mogel biti zaposlen kot član kabineta É. Cresson, ker je presegel najvišjo dovoljeno starost. Še več, kabinet É. Cresson je bil že oblikovan, kar pomeni, da so bila zasedena vsa delovna mesta osebnega svetovalca; É. Cresson torej načeloma ni mogla razpolagati z dodatnim osebnim svetovalcem.

133 É. Cresson je kljub temu dosegla, da so R. Berthelota zaposlile njene službe. Zaposlen je bil kot gostujoči znanstvenik, da bi dejansko opravljal naloge osebnega svetovalca.

134 V tem oziru iz točk 132 in 133 te sodbe izhaja, da zaposlitev R. Berthelota pomeni zaobidenje pravil o zaposlovanju članov kabineta.

135 Sporna zaposlitev prav tako ogroža pravila o zaposlitvi gostujočih znanstvenikov.

136 Prvič, v nasprotju z določbami člena 1(3) odločbe o gostujočih znanstvenikih, R. Berthelot ni bil zaposlen, da bi opravljal naloge gostujočega znanstvenika, in posledično predmet gostovanj, kar pomeni zagotavljati poglobljeno izmenjavo znanj med gostujočim in odgovornimi za raziskovalne dejavnosti GD XII in SRC, ni bil spoštovan. Edini namen njegove zaposlitve je bil, da se mu omogoči, da opra-

vlja naloge v kabinetu É. Cresson. Namen pravil o gostujočih znanstvenikih je bil popačen.

137 Okoliščina, ki izhaja iz obtožnice Procureur du Roi, po kateri je bilo osebje institucij Skupnosti običajno napoteno v kabinete članov Komisije ali dodano k njihovi uradni kvoti, je dala videz pravilnosti navedeni zaposlitvi s tem, da jo je spravila v obstoječ okvir. Vendar pa se namen teh napotitev v tem primeru ni preučeval. Le-te se nanašajo na osebe, ki so bile predhodno zaposlene na podlagi sposobnosti, pogosto z javnimi natečaji, ki so dokazale sposobnosti z opravljanjem nalog v službah v splošnem interesu Skupnosti in ki jih nato dajo na razpolago kabinetom. Takojšnja zaposlitev R. Berthelota v kabinetu É. Cresson ni spoštovala namena te običajne prakse.

138 Drugič, odločba o gostujočih znanstvenikih predvideva, da se zadevna oseba izbere bodisi med univerzitetnimi profesorji ali profesorji visokih znanstvenih izobraževalnih ustanov bodisi med znanstveniki visoke stopnje drugih raziskovalnih organizacij, ki imajo preverjen ugled v raziskovalni službi. Ob neobstoju kakovosti ali posebnih izkušenj edine kvalifikacije, ki jih navaja R. Berthelot v svojem *curriculum vitae*, omenjene v točki 10 te sodbe, ne omogočajo, da bi se štelo, da je zaposlitev zadevne osebe izpolnjevala merila, predvidena z zadevno ureditvijo. Posledično ni bil ugotovljen interes zaposlitve R. Berthelota v okviru GD XII in SRC.

139 Tretjič, pogodba R. Berthelota v trajanju 30 mesecev je za šest mesecev presegla najvišjo dovoljeno mejo. R. Berthelot je na koncu dal odpoved, vendar ne zato, da bi prenehala zaposlitev, katere trajanje je bilo v nasprotju s pravili, ampak iz zdravstvenih razlogov. Ta prekoračitev pomeni brezbriznost glede veljavnih pravil, zlasti É. Cresson. Poleg tega je po tem, ko je R. Berthelot podal odpoved, É. Cresson še vedno vztrajala, tokrat zaman, da se najde način za zaposlitev zadevne osebe.

140 Četrtrič, v nasprotju z zahtevami iz člena 7(7) odločbe o gostujočih znanstvenikih, R. Berthelot ni napisal nobenega poročila o dejavnosti, ki je bila predmet njegovih gostovanj. Uprava bi morala od njega zahtevati poročila. Za ta, ki so bila na koncu dana, se zdi, da so jih napisale različne osebe v kabinetu É. Cresson, in ne R. Berthelot. Prav tako se zdi, da so ta poročila le uradno odgovorila na zahtevo uprave.

141 Okoliščina, da gostujoči znanstveniki niso sistematično oddajali poročil o končanih gostovanjih, ni taka, da bi potrdila to ugotovitev neizpolnitve ene od obveznosti, določenih v odločbi o gostujočih znanstvenikih.

142 Na koncu, potni nalogi, ki se nanašajo na fiktivne službene poti, so bili izdani na ime R. Berthelota. Izdaja teh dokumentov je huda kršitev pravil, ki so jih določile institucije Skupnosti. Ta kršitev se v glavnem očita R. Berthelotu in iz spisa ne izhaja, da je bila É. Cresson o tem obveščena ali bi morala biti. V teh okoliščinah ni treba preučiti trditve É. Cresson v odgovoru na tožbo, po kateri so se ti potni nalogi nanašali na neznatne zneske.

143 Različne kršitve besedila in duha ureditve, ki se uporabi, ugotovljene pri preučitvi spisa R. Berthelota, zlasti te, omenjene v točkah od 136 do 138 te sodbe, pokažejo

očitno neprimernost zaposlitve slednjega kot gostujočega znanstvenika, da bi opravljal naloge osebnega svetovalca pri članu Komisije.

- 144 Preučitev sporne zaposlitve in pogojev dela R. Berthelota je pokazala, da je bil namen zadevnih pravil popačen.
- 145 Ob upoštevanju osebne vpletenosti v to zaposlitev, saj je bila ta opravljena na njeno izrecno zahtevo, po tem, ko je bila obveščena, da ne more zaposliti R. Berthelota v svojem kabinetu, mora biti É. Cresson odgovorna za to zaposlitev in zaobidenje pravil, ki jo je zajemala. Ne more se izogniti odgovornosti tako, da se zaščiti z dovoljenjem zaposlitve, ki jo je odobrila uprava, ker v nobenem trenutku ni izrazila skrbi, ali pristojne službe spoštujejo namen ureditve, ki se uporabi, ampak jih je le spraševala o tem ali izdajala priporočila v ta namen.
- 146 Tako je z zaposlitvijo bližnjega znanca, R. Berthelota, kot gostujočega znanstvenika, čeprav tega dela ne bo opravljal, ampak, da bi bil osebni svetovalac v njenem kabinetu, čeprav je bil ta že polno zaseden in je poleg tega R. Berthelot presegel dovoljeno starost za opravljanje takih nalog, É. Cresson odgovorna za določeno stopnjo resnosti neizpolnitve obveznosti.
- 147 Iz navedenega izhaja, da je É. Cresson kršila obveznosti, ki izhajajo iz njenega položaja članice Komisije v smislu člena 213(2) ES in člena 126(2) AE ob zaposlitvi in glede pogojev zaposlitve R. Berthelota.

– Ponudbe pogodb o zaposlitvi T. Riedingerju

- 148 Elementi, s katerimi se je seznanilo Sodišče, in na katere je opozorjeno v točkah od 22 do 26, ne omogočajo, da se šteje, da je s tem, ko je T. Riedingerju ponudila tri sporne pogodbe, É. Cresson kršila obveznosti, ki izhajajo iz njenega položaja članice Komisije. Dejansko iz poimenovanja teh pogodb niti iz nekaj informacij glede njih, ki jih je sporočila Komisija, ne izhaja, da navedene pogodbe niso služile splošnemu interesu Skupnosti.

Predlog, naj se razglasi odvzem pravice do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti

- 149 Kršitev obveznosti, ki izhajajo iz položaja člana Komisije, v načelu zahteva uporabo sankcije na podlagi člena 213(2) ES.
- 150 Vendar pa je na podlagi okoliščin v tem primeru treba šteti, da je ugotovitev kršitve sama po sebi primerna sankcija.
- 151 Posledično je treba É. Cresson oprostiti sankcije v obliki odvzema pravice do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti.

Stroški

- 152 V skladu s členom 69(2), prvi pododstavek, Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Na podlagi odstavka 3, prvi pododstavek, tega

člena Sodišče odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, kadar stranke uspejo samo z delom zahtevka. Na podlagi odstavka 4, prvi pododstavek, tega člena države članice, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške.

153 V tem primeru Komisija in É. Cresson nista uspeli s tožbenimi razlogi, zato nosita svoje stroške. Francoska republika, ki se je kot intervenientka udeležila postopka, nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (občna seja) razsodilo:

- 1. Édith Cresson je kršila obveznosti, ki izhajajo iz njenega položaja članice Komisije Evropskih skupnosti v smislu člena 213(2) ES in člena 126(2) AE ob zaposlitvi in glede pogojev zaposlitve Renéja Berthelota.**
- 2. Tožba se v preostalem delu zavrne.**
- 3. Komisija Evropskih skupnosti, Édith Cresson in Francoska republika nosijo svoje stroške.**

Podpisi